

Wolters zet icoon van De Amsterdamse School in Sigma-verf

GRONDIGE AANPAK van Het Schip

De Amsterdamse Woningstichting Eigen Haard bezit veel markante gebouwen, maar Het Schip in de Spaarndammerbuurt is hun grootste 'parel'. De 82 huurwoningen in dit woonblok worden momenteel van binnen en buiten gerenoveerd en gerestaureerd. Voor het schilderwerk werken Sigma Coatings, schildersbedrijf Wolters en verfgrossier Plug nauw samen.

Woonblok Het Schip aan het Amsterdamse Spaarndammerplantsoen bewijst dat sociale woningbouw in het begin van de vorige

eeuw mooi en comfortabel kon zijn. Dit complex - ontworpen door architect en voorman van bouwstijl de Amsterdamse School, Michel de Klerk - werd in 1920 speciaal gebouwd om arbeiders goede en betaalbare woningen te bieden. Het woonblok heeft bijzondere metselverbanden en is rijkelijk met kunst gedecoreerd. Door de felle kleuren en extravagante vormgeving vertoont het meer verwantschap met een expressionistisch kunstwerk dan met de traditionele volkswoningbouw. Niet voor niets werd het vroeger een 'paleis voor de arbeiders' genoemd.

Vanwege de driehoekige bouwkavel en ook de vormgeving stond het wooncomplex al direct in de volksmond bekend als Het Schip. Behalve arbeiderswoningen bevatte het ook een school, een verenigingsgebouw van

Eigen Haard en een postkantoor. Tegenwoordig wordt het rijksmonumentale Het Schip nog steeds bewoond en verder herbergt het een museum, dat volledig is gewijd aan De Amsterdamse School. Het unieke woonblok staat op de lijst van 's werelds 1.000 meest bijzondere gebouwen van de afgelopen eeuw.

HUURWONINGEN

Eigen Haard beheert het pand dan ook met zorg. Tot op de dag van vandaag wijst het de woningen in Het Schip toe aan mensen met lage inkomens. Om het unieke complex technisch in goede staat te houden en aan te passen aan de huidige normen en eisen, vond Eigen Haard restauratie en renovatie van het interieur en exterieur van het complex noodzakelijk.

► V.l.n.r. Projectbegeleider Gerard Post (Plug) en Martin van Bussel (Wolters) inspecteren het buitenschilderwerk.

▲ De kleuren van het schilderwerk in Het Schip, afgeleid uit een uitgebreid kleurhistorisch onderzoek, worden zoals architect De Klerk het ooit heeft bedoeld.

Het museumgedeelte is inmiddels klaar en werd medio 2016 heropend. Momenteel is hoofdaannemer Vastbouw uit Rijssen bezig met de renovatie/restauratie van alle 82 huurwoningen in Het Schip. Bewoners zijn, vanwege funderingsherstel en ingrijpende renovatie, allen uitgeplaatst en ongeveer 35 huishoudens daarvan keren straks terug. Met respect voor het monument en binnen de randvoorwaarden van het casco worden een groot aantal comfortverbeteringen en duurzaamheidsmaatregelen integraal toegepast in de woningen, zoals volledige isolatie met onder andere voorzetwanden, monumentenglas (dun dubbelglas, met getrokken glas aan de buitenzijde), vloerverwarming, en installaties worden ingepast in de structuur en detaillering van het gebouw.

SCHILDERWERK

Het schilderwerk in en aan de woningen (de kleuren, afgeleid uit een uitgebreid kleurhistorisch onderzoek, zijn zoals De Klerk het ooit bedoeld heeft) wordt sinds medio oktober 2016 uitgevoerd door schildersbedrijf Wolters uit Deventer. "Wij werken als specialist in restauratieschilderwerk in en aan veel mooie monumentale gebouwen. Dat we nu ook project Het Schip op onze c.v. mogen bijschrijven, vinden we een grote eer. De internationale bekendheid van dit complex is groot. Mooi dat we dit unieke erfgoed opnieuw in de verf mogen zetten", zegt projectleider Martin van Bussel van de firma Wolters. "Naast het complete schilderwerk restaureren we ook de glas-in-lood-ramen die zich in de gevels van de trappenhuisen en in enkele wonin-

▲ Bij de buitenafwerking van het hout is gekozen voor een zijdeglans lakverf, geschikt voor 4-seizoenen onderhoud.

gen van het complex bevinden." Fasegewijs wordt het project uitgevoerd. "We zijn in het voorbije najaar eerst aan het buitenwerk begonnen: ramen, deuren en kozijnen. Sommige delen bleken duidelijk toe te zijn aan grondig onderhoud. Volgens het verftechnisch advies van verfgrossier Plug werkten onze schilders dit houtwerk in de eerste fase af met Sigma S2U Satin." Gerard Post, die het project namens Plug en Sigma begeleidt en ook de regie heeft over het logistieke proces, knikt. "Voorschrift was in eerste instantie Sigma S2U Allure Gloss, maar de architect vond de glansgraad Satin meer bij Het Schip passen. Op basis van de marktvraag naar een zeer duurzaam product met een lagere glansgraad heeft Sigma inmiddels Sigma S2U Allure Satin ontwikkeld. Er zal nu in dit project een switch worden gemaakt van S2U Satin naar S2U Allure Satin, vanwege de hogere buitenduurzaamheid. Dit is een oplosmiddelhoudende zijdeglans lakverf, verwerkbaar van 0 tot 30 gra- >>>

▲ De 82 huurwoningen in Het Schip worden van binnen en buiten grondig gerenoveerd en gerestaureerd.

PUBLIREPORTAGE

In de rubriek 'Publireportage' wordt, in samenwerking met een ketenpartner, - in dit geval Sigma Coatings - in woord en beeld getoond hoe zijn producten worden toegepast binnen intrigerende projecten. Branded content, maar met inhoud. Meer foto's van dit project zijn te zien op www.schildersvak.nl/dossiers/dossier-publireportages.

>>> GRONDIGE AANPAK van Het Schip

den Celsius en daarmee geschikt voor 4-seizoenen onderhoud.”

FLEXIDUR

Ook komen de schilders op veel plekken houtrot tegen in de kozijnen. Het betreft hier voornamelijk verbindingen herstellen en (deel)vervanging van onderdorpels. Dat wordt gerepareerd met Flexidur Fix en Flexidur Repair 4. “Zowel de werknemers van Vastbouw als Wolters hebben hiervoor, op initiatief van Plug, eerst een korte opfriscursus op locatie gevolgd. Zodat ze optimale kwaliteit kunnen leveren en dat is belangrijk in verband met de garantie”, vertelt area manager Paul Verheul van Sigma Coatings. “De rest van ons buitenschilderwerk bestaat

▲ Een schilder aan het afkitten met ProGold Acryl Exterior, een plasto-elastische, regenbestendige voegkit. (Foto's: Fotoburo Dijkstra)

uit het afwerken van de geveldelen van natuursteen: pilasters en gevelbanden. Die zetten we in de Siloxan Topcoat Matt: waterdampdoorlatende watergedragen gevelverf op basis van siliconenhars-emulsie”, zegt Van Bussel. Sinds januari voeren

de schilders ook binnenwerk uit in de eerste reeks gerenoveerde woningen. Zij brengen hier Sigma S2U Nova Primer en Sigma S2U Nova Satin op alle houtwerk aan. “De wanden in de trappenhuisen worden, nadat ze zijn gerepareerd en voorbehandeld, afgewerkt met de matte muurverf Sigmatex Superlatex Matt”, zegt Van Bussel.

HOUTEN GEVELDELEN

Onderdeel van de restauratie van Het Schip is het in ere herstellen van de gevel. Bestaande houten ramen, deuren en kozijnen worden vervangen door nieuwe exemplaren van Verweij Houttechniek uit Woerden. In opdracht van hoofdaannemer Vastbouw wordt dit geheel in eigen beheer verzorgd. Dit betekent dat Verweij Houttechniek het gehele traject van het ontwerpen tot en met het monteren van de houten ramen, deuren en kozijnen op zich neemt.

“Alle producten worden vervaardigd uit oregon pine/FSC”, vertelt directeur Ruud Verweij. “Dit is een duurzame houtsoort met een vergelijkbare uitstraling als grenen, wat vroeger werd verwerkt in ramen, deuren en

kozijnen. Om het authentieke karakter van het gevelbeeld te handhaven, is bewust gekozen voor monumentenglas in de ramen. Hier vallen ook getoogde en gebogen ruiten onder.” Nieuwe ramen in een monumentaal pand betekent dat elk raam vanwege de pasmaat uniek moet worden. Daarom wordt elk van de ruim 1.300 ramen apart ingemeten en geproduceerd. “We zien het als een bijzonder project waarbij we onze kennis en kunde met trots toepassen”, zegt Verweij.

TROTS

Wolters zet gemiddeld zes schilders in op het project. “Indien nodig schalen we af en toe op”, zegt Van Bussel. Volgens hem doen zich weinig knelpunten voor bij de projectuitvoering. “De gevelrestauratie door specialisten van de firma Van Milt is gedetailleerd werk en kost veel tijd. Dat zorgt in onze schildercyclus wel eens voor vertraging. Gelukkig kunnen we dan tijdelijk elders binnen dit complex wel weer aan het werk en is er geen sprake van verleturen.”

De eerste huurders van Het Schip keren deze maand terug in hun gerenoveerde woning. Volgens Post wordt het laatste schilderwerk aan Het Schip circa eind december opgeleverd. Paul Verheul knikt. “Wij zijn er zeer trots op dat Het Schip zowel van binnen als buiten met onze verfproducten wordt geschilderd!”